

Samenwerkende Beroepsverenigingen Jeugd

Vereniging Nederlandse Gemeenten
T.a.v. de voorzitter
mevrouw S.A.M. Dijkma
Postbus 30435
2500 GK Den Haag

Utrecht, 3 juli 2024

Betreft: het belang van vergoeding van tolken voor kinderen en jongeren in de jeugdzorg

Geachte mevrouw Dijkma,

Om goede zorg en ondersteuning te kunnen bieden aan kinderen met een vlucht- of migratieachtergrond, die de Nederlandse taal nog niet machtig zijn of wiens ouders de Nederlandse taal nog niet machtig zijn, moeten wij als zorgverleners tolken in kunnen schakelen. Het is wettelijk onze verantwoordelijkheid om ouders en kinderen goed te informeren, samen met hen te beslissen en instemming te vragen met de behandeling. Alleen als we kinderen en ouders kunnen verstaan, kunnen we met hen bespreken waarvoor ze zorg of ondersteuning nodig hebben en hen die vervolgens ook bieden. Het is daarom niet uit te leggen dat de financiering van tolken voor de GGZ voor 18 jaar en ouder wél geregeld is, maar voor de jeugdzorg niet. Dit is schrijnende ongelijkheid.

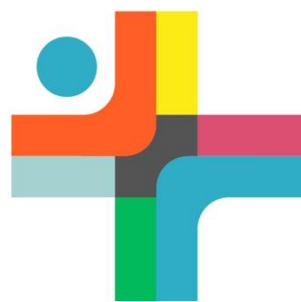
Gelukkig erkent het ministerie van VWS inmiddels de noodzaak van toegang tot tolken voor zorg- en hulpverleners, zo schreef het ministerie aan Tweede Kamer: "Goede en passende zorg begint met duidelijke communicatie. Daarom is het belangrijk om de inzet van professionele tolken voor situaties waar dit noodzakelijk is, structureel te regelen." ¹ Helaas is de toegang tot tolken ondanks de motie Paulusma Bikker die de Tweede Kamer in 2021 met 128 van de 150 stemmen aannam voor veel van ons nog steeds niet geregeld.²

Uit onderzoek van Berenschot in 2022 bleek dat voor de zorg onder de Jeugdwet 27% van de professionals nooit een tolk inzet wanneer ze die nodig hebben, 29% zelden en 14% soms. Ontbreken van financiering voor tolken is een belangrijke oorzaak, zo stelden de onderzoekers van Berenschot vast.³

¹ [Kamerstuk 36 410 XVI, nr. 21.](#)

² [Kamerstuk 35 925 XVI, Nr. 50.](#)

³ Berenschot, [Tolken in de zorg: een overzicht van huidige inzet, financiering en knelpunten](#), 2022

De gevolgen van de problemen met de toegang tot tolken voor kinderen, ouders, zorgverleners en het zorgsysteem zijn door Argos begin dit jaar in een tv-reportage van 15 minuten en enkele onderzoeksjournalistieke artikelen helder in beeld gebracht.^{4 5 6}

Zelfs de Raad voor de Kinderbescherming uitte zorgen aan Argos: zij worden regelmatig onnodig ingeschakeld omdat zorgverleners de taalbarrière niet kunnen oplossen. Een voorbeeld: "Bij ons kwam de melding binnen dat een moeder haar kind aan het uithongeren zou zijn." Het probleem lag bij de borstvoeding, zo bleek na inschakelen van de Kinderbescherming: "Moeder produceerde zonder dat zij dat door had te weinig melk. Toen haar uiteindelijk uitgelegd kon worden met een tolk wat er aan de hand was, was ze erg geschrokken. Ze schaamde zich enorm."

Ook voor zorg en ondersteuning in het kader van andere wetten is de toegang tot tolken een probleem. Voor de WMO en de Wpg liet het Berenschot onderzoek zien dat ook hiervoor aanzienlijke percentages zorgverleners aan zelden of nooit een tolk in te schakelen wanneer ze die nodig hebben. In het kader van de Wet publieke gezondheid was dat 22% nooit en 17% zelden) en voor de Wet maatschappelijke ondersteuning zelfs 73% nooit en 19% zelden.³

Het ministerie van VWS legt de verantwoordelijkheid voor het regelen van toegang tot tolken voor de zorg onder de Jeugdwet, de Wpg en de WMO bij gemeenten, zo blijkt uit recente brieven: een brief aan de Tweede Kamer¹ en een reactie op vragen van Patiëntenfederatie Nederland, artsenfederatie KNMG, beroepsorganisatie voor professionals in het sociaal werk BPSW en GGD GHOR Nederland (bijlage 1 en 2).

Het ministerie van VWS stelt in de reactie aan de Patiëntenfederatie: *"De inzet van tolken voor cliënten en jeugdigen met een migratie- of vluchtelingenachtergrond bij de toegang tot Wmo aanbod en Jeugdhulp het beste is geborgd in contractafspraken tussen gemeenten en aanbieders, zoals ik heb aangegeven in de Kamerbrief van 27 november 2023. Het is dus de verantwoordelijkheid van gemeenten en aanbieders om hier goede afspraken over te maken en om ook professionals hierover actief te informeren. Voor gemeenten die hierover nog geen afspraken hebben gemaakt, geldt dat zij hier expliciet aandacht aan moeten besteden."*

Maar meer dan 300 gemeenten afspraken laten maken over de financiering van tolken met een nog groter aantal zorgaanbieders werkt niet, zo weten wij uit ervaring en blijkt ook uit het onderzoek van Berenschot en de reportage van Argos.

Wij pleiten met klem voor landelijk regelen van de financiering van tolken en landelijk uniforme, structurele toegang tot tolken voor alle professionals in de zorg en het sociaal domein in lijn met de oproep van Patiëntenfederatie Nederland, Artsenfederatie KNMG, BPSW, GGD GHOR Nederland en de Johannes Wier Stichting. Alleen als de toegang tot tolken landelijk wordt geregeld zal er sprake zijn van gelijke toegang en is het mogelijk om alle kinderen die zorg en ondersteuning nodig hebben, hun ouders, zorgverleners, zorgaanbieders én gemeenten te laten weten hoe het geregeld is. En nog een belangrijk argument: bij gezamenlijke inkoop van tolkdiensten kunnen veel betere afspraken worden gemaakt over prijs- en kwaliteit.

⁴ Argos, [Het ongehoorde kind](#), tv-reportage 24 maart 2024

⁵ Argos, [Gebrek aan tolken in de jeugdzorg brengt kinderen onnodig schade toe](#), 23 maart 2024

⁶ Argos, [Psychiater Lana Al Atar strijdt tegen discriminerend zorgbeleid voor kinderen](#), 27 maart 2024

⁷ Kamerstuk 36 410 XVI, nr. 21.

Dat de VNG aan Argos heeft laten weten niet negatief te staan tegenover een landelijke regeling voor tolken voor de Jeugdzorg, stemt ons hoopvol. Het is hoog tijd dat er nu ook echt een oplossing komt.

Kunt u ervoor zorgen dat alle professionals die zorg bieden aan kinderen met een vlucht- of migratieachtergrond en hun ouders in het kader van de Jeugdwet, de Wet publieke gezondheid en de WMO vanaf 2025 weer tolken in kunnen schakelen?

Met vriendelijke groet,

Vanuit de Samenwerkende Beroepsverenigingen Jeugd, ⁸

Namens NVvP, NIP, BPSW, FVB, LVVP, NVO, V&VN en AJN,

Pim Hoek (FVB)
Vertegenwoordiger SBJ

Annerieke Horlings (NVvP)
bestuurslid afdeling
Transculturele psychiatrie

Nathalie Wils (NVvP)
Vertegenwoordiger SBJ

cc. I. Joosen (VNG), R. van Bellekom (VNG), I. Hoogstrate (VNG)

⁸ Samenwerkingsverband van de Beroepsvereniging van professionals in sociaal werk (BPSW), Nederlandse vereniging van pedagogen en onderwijskundigen (NVO), Nederlands Instituut van Psychologen (NIP), Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP), Jeugdartsen Nederland (AJN), Verpleegkundigen en verzorgenden Nederland (V&VN), Landelijke huisartsen vereniging (LHV), Nederlandse vereniging voor Kindergeneeskunde (NVK), de Beroepsvereniging voor kinder- en jongerenwerk (BV Jong), landelijke vereniging van vrijgevestigde psychologen en psychotherapeuten (LVVP), Federatie Vaktherapeutische Beroepen (FVB).

